

Veľmi Vás prosím, napíšte mi nejaký odborný psychologický výklad k učeniu Vladimíra Savčenka. Môj muž bol kresťan katolík, máme dve malé deti. Ako sa zoznámil s jeho učení (absolvoval dve víkendové prednášky a chystá sa na tretiu) je iný človek. Stále hovorí, že neviem komunikovať, úplne zanevrel na rodičov a babku, ktorých mal predtým rád a vážil si ich. So mnou sa chce rozviesť. Hľadala som na internete nejaké kritické informácie, ale takmer nič tam nie je. Ďakujem za Vašu skorú odpoveď

A. P. (adrianapol@centrum.sk)

Zodpovedať na Vašu otázku týkajúcu sa psychologického pohľadu na učenie V. Savčenka je náročné vzhľadom na nedostatok objektívnych informácií. .

MUDr. Vladimír SAVČENKO založil SAVČENKOCENTRUM - Centrum psychologickéj gramotnosti, humoru a duševného zdravia a je jediným odborníkom v centre. Na stránke www.savcenko.sk sa on sám predstavuje ako psychoterapeut a ponúka prednášky, víkendové a 5 – dňové kurzy s názvami: *Obdivuhodná žena, Partnerské a manželské vzťahy, Tajomstvo emocionálnej sféry, Abeceda medziľudských vzťahov, Integrálna metóda rozšírenia vedomia*. Cena kurzov je 75 – 200 € + ubytovanie a strava. Neuvádza svoj životopis, štúdiá, profesionálnu kariéru, z akej psychologickéj teórie vychádza, aké vzdelávacie psychoterapeutické výcviky sám absolvoval, s ktorými psychológmi a doktormi spolupracuje. Nenašli sme bližšie údaje na aký odbor sa pri štúdiu medicíny na Ukrajine špecializoval, aké atestácie má, či mu bol u nás uznaný vysokoškolský diplom doktora medicíny. Niektorí jeho žiaci ho obdivujú ako „skutočného Psychoterapeuta“, ktorý mal údajne aj svoju kliniku, ale nedopátrali sme sa k odpovediam na otázky: aká to bola klinika, kde ju mal a prečo už nemá. Toto v nás vyvoláva otázky a pochybnosti o jeho psychoterapeutickej kompetencii.

Podľa výpisu z Obchodného registra Okresného súdu Banská Bystrica je od 11.11.1992 registrovaný pod obchodným menom „Vladimír Savčenko – Aremus“ s predmetom činnosti „prednášková činnosť v oblasti zdravého spôsobu života a rozvoja osobnosti“ so sídlom v Banskej Bystrici. Všimli sme si, že v registri nemá uvedený titul MUDr. a teda nás napadá ďalšia otázka, či je v súlade s registráciou verejná sebaaprezentácia ako „doktor a psychoterapeut“.

Útržky z jeho života sme si poskladali z viacerých príspevkov:

Podľa rozhovoru v novinách Nový čas sa narodil v roku 1960 na Ukrajine, kde po vyštudovaní medicíny dva roky pôsobil ako detský lekár, potom štyri roky prednášal na katedre psychológie na Pedagogickej fakulte. Súčasne pracoval ako psychoterapeut a prednášal v krajinách bývalého ZSSR aj v zahraničí.

Hovorí o sebe, že žije s 22 ročnou partnerkou v prenajatom dome 20 km od Bratislavy, má jedného syna a 20 rokov pôsobí v Čechách aj na Slovensku.

Z iných zdrojov na internete sa dozvedáme, že vo svojich 15 rokoch objavil v sebe hypnotické schopnosti a robil aj hromadné seanse, od ktorých po čase upustil. Počas štúdia medicíny na Ukrajine sa údajne venoval psychológii vzťahov, okultizmu, parapsychológii a joge.

Od roku 1990 je veľmi ovplyvnený knihou, ktorú aj preložil SATPREM: ŠRÍ AUROBINDO, alebo putovanie vedomia. V predslove k ruskému vydaniu uvádza: ... „Šrí Aurobindo Ghoša, v Indii je známy ako revolucionár a organizátor národno-oslobodzovacieho hnutia a tiež ako

veľký guru (učiteľ) a zakladateľ integrálnej jogy.“
http://www.slovmodels.sk/data/putovanie_vedomia.pdf

Podľa **Encyklopedie nových náboženství (ed. Partridge)** Aurobindo Ghoša (1872 – 1950) dúfal v prechod ľudstva do novej vývojovej fázy. Metódou integrálnej jogy sa pokúsil povzniesť človeka k božstvu a integrovať božské do pozemských záležitostí. Vesmír považoval za jedinú večnú realitu, v ktorej sú všetky bytosti spojené, ale zároveň aj oddelené kvôli neznalosti svojho pravého „JA“. Pomocou duševnej disciplíny sa podľa neho dá oddeliť táto ilúzia oddeleného vedomia a uvedomiť si pravé „JA“ – božstvo vo všetkom.

V **Encyklopedii nových náboženských směrů Zdeněk Vojtíšek** zaraďuje medzi najznámejšie fenomény hnutia New Age spoločenstvo budujúce mesto budúcnosti Auroville v Indii podľa inšpirácie a aktívnej účasti Aurobindo Ghoša.

Integrálna joga sa podľa <http://www.sebapoznanie.sk> nedá iba cvičiť, integrálna joga sa musí žiť s presvedčením, že existuje iná, vyššia realita a zmyslom života je preraziť do nej. Dôležité je uvedomiť si iluzórnosť nášho bežného sebaobrazu, v ktorom sa vnímame ako samostatná, nezávislá od ostatných izolovaná bytosť (ego). Akceptovanie tejto skutočnosti a cieľavedomá snaha otvoriť sa duchovným energiám a stať sa ich verným služobníkom, „odmietanie všetkých nižších, egoistických a negatívnych impulzov a energií“ a odovzdanie sa do rúk vyššej Reality: či už neosobnej vyššej Sile, Láске a Poznaniu, alebo osobnej forme Boha – to sú hlavné princípy Integrálnej jogy. Ide o praktické uznanie skutočnosti, že duchovný pokrok nedosahujeme vlastnými silami. Naše odhodlanie, pevná vôľa, intelektuálne schopnosti, citová výbava – to všetko sú prvky inštrumentálneho aparátu ega. Odovzdanosť však neznamená pasívnu rezignáciu, ale aktívnu spoluprácu. Naša aktivita, snaha a úsilie sú akoby otvorením brány vyšším silám, pozvaním, aby do nás vstúpili a pretvorili nás. Na tomto hodnotovom základe sa dá bezpečne experimentovať s technikami cvičenia, dýchania, koncentrácie a meditácie či pokúšať sa o prienik do vnútorného vedomia a astrálneho sveta.

Z obsahu kurzov, tak ako sú na www.savcenko.sk prezentované, sa nedá vydedukovať, čo sa skrýva za „zrkadlovými želaniami, novými psychotechnológiami, rekvalifikáciou vlastného JA, revitalizáciou energetickej štruktúry, recykláciou negatívnych myšlienok, psychokorekciou vedomia ani hladovkou na posilnenie vôle a cesty k sebazdokonaleniu. Tieto pojmy a slovné spojenia však netvoria bežnú súčasť klasickej psychológie a ich obsah predpokladáme len z videí na ktorých Savčenko rozpráva o svojich psychotechnológiách. Zároveň však tvrdí „... nedávam vám žiadnu teóriu, ktorej by ste mali veriť. Iba vám ponúkam „diplom – technológiu“, inými slovami pracovný nástroj. A v nástroj netreba veriť – ním alebo pracujem, alebo nie“. Rozpor tohto tvrdenia vidíme v súvislosti s klasickou psychológiou v tom, že žiadna teória nie je otázkou viery, ale autor každej teórie má morálnu povinnosť vedecky dokázať a preukázať na základe seriózných dôkazov jej fungovanie.

Vo všeobecných podmienkach účasti na kurzoch je upozornenie, že celá zodpovednosť za všetky úrazy a dôsledky leží výhradne na účastníkovi a kurz nemôže úplne nahradiť psychoterapeutické či lekárske ošetrovanie. Sám nedáva záruky žiadne, ale sľubuje, že Vás naučí nové technológie. Čo však budete vedieť po návrate z kurzu sa vopred nedozviete. Účastníci kurzu, ktorí chcú písať o svojich zážitkoch ich môžu zverejňovať len s písomným súhlasom Savčenka. Nemôžeme sa potom čudovať, že na internete nenájdeme skoro žiadne kritické pripomienky, polemiku či negatívne zážitky.

Jeho postoj ku kritike ilustruje aj to, že odpoveď na Vaše kritické postrehy a negatívne dôsledky kurzov, ktorý ste mu adresovali prenechal svojej nekvalifikovanej manažérke a sám sa nijako nevyjadril.

Z niekoľkých zážitkov účastníkov na jeho stránke aj z jeho slov sa dozvieme, že súčasťou kurzov sú ranné rozcvičky, otužovanie v horskom potoku nahí, meditácie, učíť sa bezmyšlienkovému stavu, prednášky, tanec, hry, zdravá strava, zážitok stolovania v 4 hviezdíčkovom hoteli, vystúpenie nejakého súboru. Meditácie sú dlhšietrvajúce a hlboké (*nie len také 10 minútové*) pravdepodobne s prechodom do iného stavu vedomia (*v meditáciách som letela ako guľa hore a splynula s vesmírom...*). Viacerí nadšene píšu po absolvovaní kurzu o zvýšenom sebedomí, novej energii a osobnej premene. Popisujú zmenu postoja k vlastnému telu, k životnému štýlu, zmeny stravovacích návykov, pravidelne meditujú, majú pocit novej energie a oslobodenia ... Údajne má 90 % úspešnosť rozvodovosti u svojich klientov. <http://www.vitalitanet.sk/newWeb/index.php?page=board&board=4&s=2>. Aby sme mohli závery zovšeobecniť potrebovali by sme skúsenosti od všetkých účastníkov – teda aj tých ktorí nepociťovali žiadnu zmenu aj tých ktorí trpia negatívnymi dôsledkami, ale ich nezverejnili.

Internetové stránky prepájajú Vladimíra Savčenka s ezoterikou propagovaním jeho prednášok na ezoterických festivaloch.

Analýza videozáznamov uverejnených na jeho stránke ukazuje, že rozhovory sú väčšinou face to face, moderátor položí otázku, Savčenko monologicky vysvetľuje svoje videnie, opakuje rovnaké prirovnania a príklady vo viacerých videách. Pokiaľ je rozhovor aj v spoločnosti iných ľudí nezriedka skáče do reči, ak položí on otázku často si sám aj odpovie alebo podsúva respondentovi očakávané odpovede. Všetko prezentuje ako potvrdené a nespochybniteľné fakty, jednoznačne hodnotí čo je dobré a čo zlé, direktívne rozdáva recepty a návody na správny život, lásku, vzťahy. Nikdy nikoho necituje, neuvádza zdroje svojich tvrdení ani teórie z ktorých vychádza ani spolupracovníkov. Žiadna polemika, diskusia, pochybnosti. Mimika v jeho tvári nevyjadruje žiadne citové pohnutia aj keď hovorí o hlbokých citoch, málo sa smeje aj keď smiech v ľuďoch vyvoláva. V obsahu nachádzame všeobecne platné vyjadrenia, ale aj tvrdenia s ktorými zásadne nemôžeme súhlasiť – napríklad označenie zábran, hanby a slušnosti za „morálny odpad“ a „deštruktívny program v hlave“. Analýza týchto videí podľa nášho názoru potvrdzuje naše pochybnosti o psychoterapeutickej kompetencii a pôsobí na nás viac manipulatívne ako terapeuticky.

Integrálna joga je jediný teoretický prameň, ktorý sa nám podarilo vyhľadať v súvislosti s kurzami pána Savčenka . Podstatou Integrálnej jogy je však hinduistická náboženská a filozofická tradícia a nemá nič spoločného s klasickou vedeckou psychológiou a psychoterapiou. Keď k tomu pridáme nejasnú psychoterapeutickú kompetenciu a silný vplyv skupinovej dynamiky účastníkov ako náhodne vybratých ľudí máme obavy z dôsledkov a rizík, ktoré to so sebou prináša. Práve preto sú v klasickej psychoterapii stanovené veľmi prísne kritéria na psychoterapeutické vzdelanie, diagnostiku, záväzné pravidlá skupinovej práce, ochranné a kontrolné mechanizmy cielené na minimalizáciu rizík (dvaja psychoterapeuti, supervízia psychoterapeutov, analýzy a korekcia sedení...). Zdá sa, že páve toto všetko v Savčenkových „psychoterapeutických“ kurzoch chýba a keď tvrdí, že kurz nenahrádza úplne psychoterapiu pôsobí to na nás ako alibizmus alebo zbavovanie sa zodpovednosti.

Spracovala: Mgr. Ivana Škodová, externá spolupracovníčka časopisu Rozmer, predsedkyňa o.z. Integra – Centrum prevencie v oblasti siekt, november 2010